

Makale Gönderim Tarihi: 24.04.2023

Yayına Kabul Tarihi: 31.05.2023

Araştırma Makalesi

CUMHURİYETİN ONBEŞİNCİ YILINDA KIRKLARELİ VİLAYETİ

V. Türkan Doğruöz*

ÖZ

Tarihte Edirne Vilayetine dört sancağından biri olarak anılan Kırklareli, 20 Aralık 1924’de ayrı bir vilayet olmuştur. Kırklareli’nin gelişimi ile ilgili Cumhuriyetin ilk yıllarına ait pek fazla bilgi yoktur. Sadece çok kapsamlı olmasa da Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnameleri ve İçişleri Bakanlığının hazırladığı raporlar bize yardımcı olmaktadır. Kırklareli tarihine ışık tutacak olan en kapsamlı çalışma, 1936-1939 yılları arasında Kırklareli’nde görev yapmış olan Hasip Koylan’ın başkanlığında hazırlanmış olan Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli V. adlı eserdir. Cumhuriyet’in on beşinci yılı kutlamaları kapsamındaki bu çalışmada 1933-1938 yılları arasındaki beş yıllık sürede Kırklareli’nde yapılan işler istatistiki verilerle anlatılarak analiz edilmiştir. İstanbul Yeniil matbaasında altmış dört sayfa olarak basılan çalışma önsözü takiben beş bölümden oluşmaktadır. Bu güne kadar incelenmemiş olan bu çalışmada yer alan bölümler Cumhuriyet Arşivi kaynakları ve dönemin yerel gazetesi Trakya Yeşilyurt gazetesi ile desteklenecektir. Özel İdare ve Belediyelerin çalışmaları, ulaşım, kültür, ziraat, hayvancılık ve sağlık hakkındaki bilgiler arşivleri bulunmayan birçok kuruma ve Kırklareli tarihine katkıda bulunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kırklareli, Cumhuriyet, Vali, Vilayet.

KIRKLARELİ PROVINCE IN THE FIFTEENTH YEAR OF THE REPUBLIC

ABSTRACT

Kırklareli, which was known as one of the four sanjaks of Edirne Province in history, became a separate province on 20 December 1924. There is not much information about the development of Kırklareli from the first years of the Republic. Although not very comprehensive, the State Yearbooks of the Republic of Turkey and the reports prepared by the Ministry of Interior help us. The most comprehensive study that will shed light on the history of Kırklareli is Kırklareli V. in the 15th Year of the Republic, which was prepared under the presidency of Hasip Koylan, who served in Kırklareli between 1936-1939. In this study, within the scope of the celebrations of the fifteenth anniversary of the Republic, the works done in Kırklareli during the five-year period between 1933 and 1938 were analyzed by explaining with statistical data. The work, which was printed in sixty-four pages in the Istanbul New Year printing house, consists of five chapters following the preface. The sections in this study, which have not been examined until now, will be supported by the sources of the Republic Archive and the local newspaper of the period, Trakya Yeşilyurt. The works of Private Administrations and Municipalities, information on transportation, culture, agriculture, animal husbandry and health will contribute to the history of Kırklareli and many institutions that do not have archives.

Keywords: Kırklareli, Republic, Governor, Province.

* Doç. Dr. Kırklareli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Cumhuriyet Tarihi Anabilim Dalı, turkan.dogruoz@klu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9401-7126.

Atrf: Doğruöz, V. T., (2023). Cumhuriyetin On beşinci Yılında Kırklareli Vilayeti. Kırklareli Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Istranca Tarih Araştırmaları Dergisi. C.1, S.2, 61-73.

Giriş

Milli Mücadele (1919-1922) Döneminde yurdumuz her alanda çok büyük yıkıma maruz kalarak, yoksulluk ve sefaletle sürüklenmişti. Birçok bölge harabeye dönerken, maddi ve manevi çöküntüyle beraber kıtlık, yoksulluk, bulaşıcı hastalıklar halkı olumsuz yönde etkilemiştir. Tarihinde birçok işgal gören Kırklareli halkı da en büyük zorluğu Milli Mücadele Döneminde yaşamıştır. 25 Temmuz 1920 günü Yunanlılar tarafından işgal edilen Kırklareli’nde yaklaşık iki yıl üç ay sosyal, kültürel ve ekonomik hayat durma noktasına gelmiştir. 11 Ekim 1922 günü imzalanan Mudanya Ateşkes Antlaşması ile işgal kuvvetleri Trakya’yı boşaltmak zorunda kaldığında ambarlarda tek bir buğday tanesi bile bırakmadan şehirdeki her şeyi alıp götürmüşlerdi. Ancak 10 Kasım 1922’de yönetiminin TBMM Hükümeti’ne geçmesi ile Kırklareli halkı çektiği bütün sıkıntıları unutarak her şeye yeniden başlayacak yaşama sevincini kendinde buldu. Osmanlı sınırları içine katıldığı andan itibaren Edirne’nin bir sancağı olan ve literatürlerde Edirne ile birlikte anılan “Kırklareli”, 20 Aralık 1924 günü vilayet oldu ve kendi bütçesine sahip olarak gelişmeye başladı.

Cumhuriyet’in ilk yıllarında Kırklareli ile ilgili bilgilere az da olsa 1925-1926; 1926-1927; 1927-1928 ve 1928-1929 yıllarına ait Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamelerinden ve vilayetler için hazırlanmış olan raporlardan ulaşmaktayız. Bunların içinde Sağlık Bakanlığı’nın “Türkiye’nin Sıhhi-İçtimai Coğrafyası” adıyla başlattığı araştırma çalışması önemli bir yer tutmaktadır. Hükümet, bu çalışmalarla öncelikle içinde bulunulan durumu belirleyerek Osmanlı Devleti’nden kalan mirası tespit etmeyi amaçlamıştır. Ayrıca, memleketin nüfus ve ekonomik potansiyelini belirleyerek, iktisadi, içtimai ve sıhhi problemlerini tespit etmek ve sorunlara uygun çözüm yollarının bulunmasını sağlamak istemiştir. Çalışmalar için vilayetlerden Sağlık Müdürleri görevlendirilmiştir. Sağlık müdürleri de kendilerine gönderilen bir plan çerçevesinde buldukları vilayetlere ait sadece sağlık bilgilerini değil akarsular, jeolojik durum, yetişen ürünler, beslenen hayvanlar, nüfus, yaşam tarzı, eğitim gibi çeşitli ekonomik ve sosyal konuları da derleyip bir rapor halinde bakanlığa sunmuşlardır. Kırklareli Sağlık Müdürü Dr. Ahmet Hamdi Bey de “Türkiye’nin Sıhhi-i İçtimai Coğrafyası Kırkkilise (Kırklareli) Vilayeti” başlıklı bir rapor hazırlamıştır. 1919–1925 yılları arası Kırklareli merkez ve kazaları hakkında bilgiler verilen rapor (Ahmet Hamdi, 1925: 1-45) 1925 yılında basılmıştır. Bugüne kadar ulaşılan on dokuz vilayete ait raporlar “Sıhhi-İçtimai Coğrafya” adı ile basılmıştır. (Gümüüşçü, 1999: 939-968).¹ Bunların içinde Kırklareli’nin de bulunması bizim için bir şans olmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri, devletin kuruluş yıllarını takip eden süreç içerisinde önemli olayların yıldönümlerini anmaya ve kutlamaya önem vererek yapılacak olan törenleri resmî programlarına dâhil etmiştir. Özellikle Cumhuriyet’in ilk yıllarında bu yıl dönümleri gittikçe artan yayın faaliyetleri ile de desteklenmiştir. Cumhuriyet’in ilanından itibaren yapılan yıl dönümü kutlamalarında ilk ciddi yayın faaliyeti 1933 yılında olmuştur. Cumhuriyet’in onuncu yıldönümü münasebetiyle birçok kurum ve kuruluş 1923-1933 yıllarında yapılan işleri anlatan kitaplar bastırmışlardır. Bu kitaplar daha sonra Cumhuriyet’in on beşinci yıldönümü kutlamaları için örnek oluşturmuşlardır. Nitekim onuncu yılda olduğu gibi Cumhuriyet’in on beşinci yılında da yayın faaliyetleri yapılmış

¹ Dizinin hazırlanması ve basılması ile ilgili bilgileri dizinin ilk kitabı olan Sinop Sancağının girişinde dönemin Umur-ı Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekili Dr. Rıza Nur’un mukaddimesinden öğrenmek mümkündür.

ve bu görevi de Kutlulama Komitesi üstlenmiştir. 1938 yılı Mart ayında çalışmalarına başlayan komite, hazırlanacak olan eserlerle meşgul olma, afiş ve özlü söz gibi propaganda malzemelerini üretme, on beşinci yıl anısına çıkarılacak pul, sigara kâğıdı ve madalya gibi ürünleri sağlama, çeşitli yarışmalar organize etme, gazete ve dergi gibi süreli yayınlara veri sağlama işi ile kurumlar arası iletişimi koordine etmekten sorumlu olmuştur. Komite'nin destek ve teşvikinin sonucunda yayınlanan eserler, bizlere kurumlar ve vilayetler hakkında geniş bilgiler vermektedir (Karataş, 2014:82-83). Vilayetler için hazırlanacak eserler için de ilgili vilayetlerce komisyonlar kurulmuştur.

Cumhuriyet'in on beşinci yılı kutlamaları için hazırlanmış olan bu eserlerden biri de dönemin valisi Hasip Koylan tarafından Kırklareli için hazırlanmıştır. Ayrıca Hasip Koylan, Kırklareli'nde bulunduğu 09. 03. 1936-29.05.1939 tarihleri arasında Kırklareli kaza ve köylerinde yapılan işlerin anlatıldığı sekiz sahifelik bir raporu da Başbakanlık Yüksek Makamına sunmuştur (BCA, 1939: K.65 G. 485 S. 8). Cumhuriyet'in on beşinci yılı dolayısıyla hazırlanan *Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli V.* (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli V.,1938: 1-64) adlı çalışma ve rapor Kırklareli için önemli kaynaklardır. On beşinci yıl kutlamaları için hazırlanan çalışmada 1933-1938 yılları arasındaki beş yıllık sürede Kırklareli'nde yapılan işler istatistiki verilerle anlatılarak günün analizi yapılmıştır. Birçok vilayetin aynı nitelikte çalışmaları mevcuttur. Cumhuriyet'in on beşinci yıldönümünü hatırasına yayınlanan ve toplamda 39 adet olduğu belirlenebilen bu eserlere, Çorum (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Çorum, 1938: 1-81), Manisa (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Manisa, 1938: 1-170), Aydın (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Aydın, 1938: 1-323), Muğla (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Muğla, 1938: 1-145), İçel (Cumhuriyetin 15 inci Yılında İçel 1938: 1-123), Bolu (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Bolu, 1938: 1-115) için hazırlanmış olan kitapları örnek olarak verebiliriz. Kitaplar içerik olarak incelendiğinde Özel İdare, Bayındırlık İşleri, Kültür İşleri, Ziraat İşleri, Veteriner İşleri gibi başlıklar göze çarpmaktadır. Çalışmamızın konusunu oluşturan bu kitap İstanbul Yeniyl matbaasında altmış dört sahife olarak basılmış olup önsözü takiben beş bölümdür.

1. Kırklareli Valisi Ahmet Hasip Koylan'ın Biyografisi

1893 yılında Kıbrıs'ta doğan Hasip Koylan, İstanbul'daki eğitiminden sonra T.C. vatandaşlığına geçmiştir. 3 Eylül 1914 tarihinde devlet hizmetine başlamış aynı zamanda Hukuk Fakültesine de devam ederek 1917 yılında mezun olmuştur. Sırası ile Posta Telgraf Nezareti muhasebe kâtipliği, Dâhiliye Heyeti Teftişine Kalemi Hulefa Vekilliği, Gerede, Söke, Menemen, Urla, Bergama, Kaymakamlıkları ile Mülkiye Müfettişliği, Kırklareli, Ağrı, Gümüşhane ve Urfa Valiliklerinde bulunmuştur. Mülkiye Baş Müfettişliğinden emekli olmuştur. Kendisi Osmanlıca, Rumca ve İngilizce dâhil birçok dil bilmektedir.

Dursunkaya eserinde Hasip Koylan hakkında şu bilgileri de vermektedir (Dursunkaya, 1948: 177-179). *“Bergama kaymakamı iken çalışkanlığını gören Kazım Dirik tarafından Kırklareli valiliğine tayin ettirilmiştir. Köy okulları yol tamiratları, köy odaları gibi imar işlerini bizzat köy köy dolaşarak takip ve ikmal etmiştir.”*

Vali Hasip Koylan, 9 Mart 1936-29 Mayıs 1939 tarihleri arasında hizmet verdiği Kırklareli'nden ayrılırken vilayette kaldığı üç yıl iki ay dokuz gün içerisinde yaptığı işleri altı ana başlık halinde ayırarak hazırladığı sekiz sahifelik çalışma raporunu Başbakanlık

Yüksek Makamına sunmuştur. Raporunda yer alan önemli başlıklar İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma ve Bayındırlık Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Ekonomi Bakanlığı ile Veteriner İşleri, Parti ve Halkevleri olarak belirlenmiştir (BCA, 1939: K.65 G. 485 S. 8).

Bunlardan İçişleri Bakanlığı ile ilgili işler, Harita ve Plan İşleri, Elektrik Tesisatı, Jandarma Karakolları, Telefon Tesisatı, Köy Konakları, Atatürk Anıtları, Köy Manevi Şahıslar Adına Yaptırılan Muhtelif İşler, Vali Konağı ve Kaymakam Evleri, Kırklareli Vilayet Merkezinde İnşasına Başlanılan Hususi Muhasebe Binası olmak üzere dokuz ana başlıkta toplanmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığını ilgilendiren işler, Vize Merkezinde Okul İnşası, Kırklareli Vilayet Merkezinde Okul İnşası, Köy Mektepleri, Pehlivan köy Mektebi, Pehlivan köy'de Pansiyon Binası, Okuma Odaları, Okullara Pansiyon İlaveleri, Öğretmen evleri, Köy Radyolarıdır.

Ulaşım ve Bayındırlık işleri, Şoseler, Lüleburgaz-Pınarhisar Yolunun İnşası, Köprüler, Köy Yolları ve garaj inşaatlarıdır.

Sağlık İşleri, Mezbahalar, Hamamlar, Su İşleri, Artezyenler, Parklar, Umumi Helalar, Mezarlıklar, Pehlivan köy Çocuk Bahçesi, Hedye Köyü Çamaşırhanesi ve 1936-1937-1938 yıllarında gelen göçmenlerin iskânıdır.

Ziraata Ait İşleri, Fidanlıklar, Lüleburgaz'da Fidanlık, Babaeski'de Fidanlık, İnece'de Fidanlık, Köylerdeki Fidanlıklar, Pehlivan köy'de Koruluk, Otuz Köyün Manevi Şahsiyetleri Adına Arazi Temini, 1936-1937-1938-1939 Yıllarına ait Kavak ve Fidan Ekimi, Yoncalık Yapılması, Örnek Bağ Kurulması, Tavuk İstasyonları, Tavşan İstasyonları, Fenni Arı Kovanı, 10 Adet Maro Kalbur Makinesi alımı, Selektör Makinesi Alımıdır.

Veteriner İşleri, Babaeski Aygır Deposuna At Alımı, Merkez Aygır Alımı, Boğa Alımı, Aşım Durağı Yapılması, Polos'a Aşım Durağı Yapılması, İnece'de Aşım Durağı İnşası, Kırklareli Merkezde Aşım Durağı İnşası, Lüleburgaz'da Hayvan Sergi Yeri İnşasıdır.

Parti ve Halkevleri İşleri, Cumhuriyet Halk Parti Aza Miktarı, Köy Ocaklarının Açılması, Kırklareli Halkevi İnşaatı, Babaeski Halkevi İnşaatı, Vize'de Halkevi İnşaatı, Diğer Kasaba ve Nahiyelerdeki Halkevi İnşaatlarıdır.

1938 yılında Cumhuriyetin on beşinci yılı anısına *Cumhuriyetin 15. Yılında Kırklareli V.* isimli kitap da bu raporun daha detaylı hali olup yapılan işler fotoğraflarla da gözler önüne serilmiştir.

Vali Faik Üstün'den sonra görevi devralan Hasip Koylan Kırklareli Halkevi binasının meydana gelmesinde maddi ve manevi büyük fedakârlıklar göstermiştir. Kırklareli Halkevi binası onun döneminde yapılmıştır. Trakyada Yeşilyurt gazetesinde "Halkevimize Başlanıyor" başlığı ile çalışmaların başladığı duyurulmuştur (Trakyada Yeşilyurt, 1938:749). "Valimiz Hasip Koylan Bayındırlık Bakanlığında yapılan halkevinin projelerinin geldiğini ve bu ay içinde inşaatına başlanacağını bildirdi." Ayrıca Hasip Koylan, Halkevinde salı akşamları çeşitli konularda bilgilendirme toplantılarının yapılmasına da öncülük etmiştir (Trakyada Yeşilyurt, 1937: 658).²

² Avukat olan Bayan Sabahat'ın bilimsel konu üzerine konuştuğu Kemalizm ve Cumhuriyet Halk Partisine özel olarak yaptığı konferansta kadın erkek izleyici doluydu. Parti başkanı olan Bay Hasip Koylan her Salı akşamı düzenlenen bu

19 Şubat 1932 tarihinde başta Ankara olmak üzere, Afyon, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Eminönü, Eskişehir, İzmir, Konya, Malatya, Samsun'da ilk halkevleri açılmıştır. Bu ilk grup halkevinin açılmasından sonra diğer merkezlerde de hızla halkevleri açılmaya başlamıştır. Kırklareli Halkevi de bu tarihten sonra açılan ilk halkevlerindedir. Bu dönemde parti tarafından, 1935 yılında yayınlanan raporda Kırklareli Halkevi'nin faaliyetlerine de yer verilmekte ve bazı konularda bu faaliyetlerden övgü ile söz edilmektedir. Spor alanında yapılan faaliyetlerde de Kırklareli Halkevi övgü ile bahsedilen halkevleri arasında sayılmaktadır. 1935 yılında dergi çıkaran sayılı halkevi arasında Kırklareli halkevi de bulunmaktadır. 1935 yılı itibari ile çıkarılan 20 halkevi dergisinden birisi de Kırklareli Halkevi "Batı Yolu" dergisidir (Batı Yolu, 1935: 1). Derginin adı dönemin ideolojisini yansıması bakımından son derece önemlidir. Sekiz sayı çıkan dergide partinin ideolojisi doğrultusunda yayınlar yapılmıştır.

Kırklareli'nden Ağrı'ya tayin olan Hasip Koylan İçişleri Bakanlığının 14.02.1940 tarih 8177 sayılı tezkeresi ile 19.02.1940 tarihinde Gümüşhane Valiliğine tayin olmuştur (BCA, 1940: K.93 G. 108 S. 14). 15.08.1942 tarihinde Gümüşhane Valiliğinden Urfa Valiliğine naklen atanmıştır (BCA, 1942: K. 99 G. 76 S 10).³ 15.05.1944 tarihinde Urfa Valisi Hasip Koylan'ın emekliye sevki istenmişse de (BCA, 1944: K. 105 G. 29 S. 18) 11.09.1945 tarihinde emekliye sevkine ait 3/794 sayılı karar hükmü kaldırılmıştır (BCA, 1945: K. 109 G. 55 S. 13). Hasip Koylan'ın emekliye ayrılması İçişleri Bakanlığının 29.01.1953 tarihli 521/919 sayılı yazısı ile gerçekleşmiştir (BCA, 1953: K. 131 G. 3 S.10).

2. Cumhuriyetin On Beşinci Yılında Kırklareli Vilayeti

2.1. Önsöz Bilgileri

Cumhuriyetin ilk yıllarında Kırklareli'nin sınırları, kuzeyde Bulgaristan; doğuda Karadeniz; güneyde Gelibolu ili, Uzunköprü, Tekirdağ ilinin Hayrabolu ve Çorlu kazaları; batıda Edirne ili, Lalapaşa, Havsa kazalarıyla, kuzeybatıda Tekirdağ'ın Saray, Çatalca ilinin Yeniköy nahiyesiyle çevriliydi (Ahmet Hamdi, 1925: 1). 1923–1924 yıllarında Kırklareli 6 kaza, 12 nahiye ve 211 köyden ibaretti (T.C. Devlet Salnamesi, 1927: 964).⁴ Bu idari bölünme 1925 yılında da aynı kalmakla beraber (T.C. Devlet Salnamesi, 1926: 702), 1928 T.C. Devlet Salnamesinde kaza sayısının 5'e indiğini görüyoruz. Bunun sebebi Pınarhisar kazasının (Sezen, 2006: 418)⁵ nahiye olarak (T.C. Devlet Salnamesi, 1928:1024) işlenmesidir.

Cumhuriyetin on beşinci yılında Kırklareli Valisi Hasip Koylan'ın önderliğinde hazırlanan *Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli V.* adlı kitap *Beş Yıl Hatıraları* başlığıyla

konferansın aile olarak katılımın iyi olduğunu ve eğlenip dinlendiklerin söyleyerek sonrasında bu akşam genç bir kız olan Bayan Sabahat'ın konferans vereceğini açıklayıp Bayan Sabahat'ı dinleyenlere tanıtmıştır. "Bayan Sabahat konuşmasında kendi yorumlarını katmayıp kesinlikle doğruluğu kanıtlanabilir ilimlerden bahsedeceğini açıkladı ve konferansında Kemalizm, Faşizm ve Komünizmden kısaca bahsettikten sonra Cumhuriyet Halk Partisinin nasıl kurulduğunu, partinin başardığı işleri ve halkevlerine olan vazifelerini de anlatmıştır. Bayan Sabahat'ı bu cana yakın konuşmasından dolayı tebrik eder başarılarının devamını dileriz."

³ Kararname: T.C. Başvekâlet Kararlar Dairesi Müdürlüğü Karar sayısı: 18618.

⁴ 1926–1927 yılı Devlet Salnamesinde Kırklareli ili köy sayısı 193 olarak verilmiştir.

⁵ Pınarhisar; 1865'te Edirne Vilayeti Kırkkilise Sancağına bağlı bir nahiye; 1926'da Kırklareli'ne bağlı nahiye; 1953 yılında Kırklareli'ne bağlı kaza olmuştur.

hazırlanan önsözle başlamaktadır. İlk sahifesinde Trakya Umumi Müfettişi Kazım Dirik'in ikinci sahifesinde de Vali Hasip Koylan'ın fotoğrafına yer verilmiştir. Önsözde vilayetin nüfusu, belediyelerin gelirleri, vilayet özel idaresine ayrılan miktarla Kırklareli, Lüleburgaz ve Babaeski Belediyelerinin beş yıl içinde başardığı işler hakkında bilgiler verilmiştir. İlin nüfus artışı da tablo halinde hazırlanmıştır. Buna göre 1933 yılında 129.251 olan nüfus 1938 yılında 156.355 olmuş ve beş yıl içerisinde 27.104 kişilik bir artış göstermiştir (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli V., 1938: 6). Kırklareli Özel İdaresinin geliri 1933 yılında 267.507 lira iken 1937 yılında 324.667 lira olmuş ve Özel İdaresinin beş yıl içinde tahsil ettiği para da 57. 160 lira artmıştır.

Belediye gelirlerinin yıllara göre artış derecesi ilçelere göre verilmiştir. Kırklareli Belediyesinin 1935 yılı tahsilatı 70.047 lira, 1937 yılı 87.133 lira, 1938 yılı 27.754 liradır. Lüleburgaz Belediyesinin 1935 yılı tahsilatı 31.127 lira, 1937 yılı 53. 386 lira ve 1938 yılı tahsilatı 18.411 liradır. Babaeski Belediyesinin 1935 yılı tahsilatı 12.931 lira, 1937 yılı 23.034 lira iken 1938 yılı tahsilat bilgisi verilmemiştir. Vize Belediyesi 1935 tahsilatı 11.921, 1937 yılı 16.432 ve 1938 yılı 6.217 liradır. Demirköy Belediyesi 1935 yılı tahsilatı 1.843, 1937 yılı 5.579 lira iken 1938 yılında hiç para tahsil edilmediği görülmektedir. Pınarhisar Belediyesinin 1935 yılı tahsilatı 8.228, 1937 yılı 12.652, 1938 yılı 3.957 liradır. Üsküp Belediyesinin 1935 yılı tahsilatı 4.488, 1937 yılı 4.357, 1938 yılı 2.606 liradır. Bütün bu verilerden ortaya çıkan sonuç Kırklareli ve ilçe belediyelerinin tahsilatlarının en fazla olduğu 1937 yılıdır. Bu miktar 1938 yılında düşmüş hatta Demirköy ve Babaeski Belediyelerinin 1938 yılı tahsilat miktarı hiç verilmemiştir. Sıralamak gerekirse en yüksek tahsilat toplamı 184.934 lirayla Kırklareli, 102.924 Lüleburgaz, 35.965 Babaeski, 34.570 Vize, 24.837 Pınarhisar, 11.451 Üsküp ve 7.422 lirayla Demirköy'dür. Kırklareli vilayetinün üç yıllık tahsilat toplamı 402.103 liradır.

Kırklareli, Lüleburgaz, Vize Belediyelerinin başardığı işler tablosunda 1933-1937 yılları arası elektrik tesisatı, yol ve kaldırım, temizlik işleri, istimlak paraları, suyuolları çeşme, mezbaha inşaatı, park tesisatı, itfaiye alet alımı, asri mezarlık tesisatı, umumi hela inşaatına harcanan para miktarları verilmiştir (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli V., 1938: 7). Kırklareli Belediyesince 49.041 lira ile en fazla elektrik tesisatına harcama yapılmıştır. Onu sırasıyla 21.431 lirayla yol ve kaldırım masrafları, 13.039 lira temizlik işleri, 9.091 lira istimlak işleri, 8.421 lira suyuolları ve çeşme yapımına, 8.239 lira mezbaha inşaatına, 7429 lira park tesisatına, 3.078 itfaiye aleti alımına, 1.215 lira asri mezarlık tesisatına, 811 lira da umumi hela inşaatına harcanan para miktarları takip etmiştir. Yapılan harcamaların toplamı 121.815 liradır.

Lüleburgaz Belediyesinin 1933-1937 yılları içinde başardığı işler tablosunda da en fazla harcama 28.026 lira ile elektrik tesisatı olmuştur. Yol akar tamiratına 16.532 lira, yol ve kaldırım inşaatına 13.747 lira, mezbaha inşaatına 11.543 lira, istimlak işlerine 5.715 lira, yeni akar inşaatına 5.665 lira, park inşa ve tesisatına 4.621, memleket haritası yapımına 3.000lira, et sebze hali inşaatına 2.000 lira, yeni yol açılmasına 712 lira, umumi hela inşaatına da 541 lira harcanmıştır. Belediyenin yaptığı toplam harcama 102.102 liradır.

Vize Belediyesinin 1934-1937 yılları arasında başardığı önemli işler mezbaha inşasına 5.200 lira, şose ve yol çalışmalarına 2.800 lira, Hamam inşaatına 6.200 lira, kaldırım inşaatına 870 lira, kasabanın haritasının yapımına 2.500 lira, park büfe inşaatına

400 lira, parka radyo alımına 370 lira ve çeşme inşasına 400 lira ile toplamda 18.740 lira harcanmıştır. Vize ilçesinde Özel İdare, Belediye ve köyler tarafından ortaklaşa yapılan işler için de 9.180 lira ayırmıştır. Bunlar da fidanlık yapımına 2.630 lira, fidanlık binası 1.000 lira, aşım durağı 2.500 lira, fidanlıkta Atatürk anıtı 350 lira, tavuk istasyonu 400 lira, tavşan istasyonu 700 lira, selektör binası için 1.600 lirayla toplamda 9.180 liradır.

Önsözün sonunda Vize Belediye Mezbahası, Vize Hamamı, Kırklareli Belediye Mezbahası ve Kırklareli Belediyesinin yeni açtığı İstasyon Bulvarının fotoğraflarına yer verilmiştir.

2.2. Kitabın Bölümleri

On üç sayfeden oluşan birinci bölümde Bayındırlık İşleri başlığı altında Kırklareli Özel İdaresinden bayındırlık işleri için beş yıl boyunca harcanan paralar tablo halinde verilmiştir. Buna göre 40 köprü inşaatı, 89 köprü tamiri ile 48.331 metre şose yapılmış, 1933-1938 yılları arasında 271 kilometre olan köy yolları 488 kilometreye ulaşmıştır (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli. V, 1938: 11-13). Yedi köyde yapılan parklar için 3.843 lira harcanmıştır. Parkların yanı sıra bir köyde Atatürk heykeli ile dokuz köyde Atatürk büstü yaptırılmıştır. Pehivanköy'de mermerden Mehmetçik anıtı ve Cevizköy'de Balkan Harbi Şehitleri anısına bir anıt yapılmıştır. Son beş sene içinde yapılan otuz dört köy konağı ile köy konaklarının sayısı yetmiş ikiye çıkarken altı köye de konuk odası inşa edilmiştir. Ayrıca bölüm sonunda köylerdeki tüzel kişilere ait olmak üzere son beş yıl içinde yapılan faydalı binalar tablo halinde verilmiştir. Bunlar 63 ilkokul binası, 34 köy konağı, 8 öğretmenevi, 1 öğrenci pansiyonu, 1 okuma odası, 6 konuk odası, 2 aşım durağı, akar kahvehane (gazino), 4 peynir imalathanesi, 3 bakkal dükkânı, 1 nalbant dükkânı, 2 köy ambarı, 3 selektör binası, 1 çoban evi, 7 köy ahır, 26 umumi hela ve yapılmakta olan ve bitmek üzere bulunan ilkokul binasıdır (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli. V, 1938: 14-16). Toplamda da beş yıl içinde yapılan bu işler için 319. 877 lira harcanmıştır. Ayrıca İnce Nahiyesinde yapılan Atatürk Anıtı, Üsküp Belediye Parkında yer alan Atatürk Anıtı, Pehlivanköy Mehmetçik Anıtı, Çakıllı köy konağı ve Atatürk büstü, Çiftlikköy konağı, İnce köy konağı, Dokuzhöyük konağı; Vize, Kaynarca, Çakıllı köyü, İnce köyü, Kızılca Müsellim, Katranca köy ilkokullarının ve Koyunbaba, Mandra, İnce'de yapılan öğretmen evlerinin fotoğraflarına yer verilmiştir (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli. V, 1938: 17-24).

Çalışmanın en kısa bölümü olan Kültür İşleri'nin anlatıldığı ikinci bölüm üç sayfededir. Cumhuriyetin ilk on yılında Kırklareli köylerinde yapılmış olan 22 ilkokul binasına son beş yıl içerisinde 64 okul daha eklenmiş ve okul sayısı 86'ya çıkmıştır. Son beş yıl içerisinde Kırklareli Özel İdare bütçesinden kültür işlerine harcanan para da tablo halinde yıllara göre verilmiştir. Özel İdare bütçesinden kültür işlerine ayrılan para 1933 yılında 113.673 lira iken yıllar içinde artarak 1937 yılında 154.591 lira olarak toplamda 671.337 liraya ulaşmıştır. Beş yıl içerisindeki öğrenci artışı da grafikte gösterilmiştir. Verilen grafiğe göre beş yılda öğrenci sayısında 6.470 öğrenci artış olmuş %85 artış sağlanmıştır (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli. V, 1938: 25-26). Bölüm içerisinde konu ile pek bağlantılı olmamakla beraber Pınarhisar'da yaptırılmakta olan fidanlık binasıyla Vize kolektif fidanlığının fotoğraflarına yer verilmiştir.

Çalışmanın en uzun bölümü olan üçüncü bölüm Ziraat ve veteriner işlerine ayrılmıştır. İlk olarak son beş yıl içerisinde ziraat ve veteriner işlerine harcanan paraları gösteren bir tabloya yer verilmiştir. 1933 yılında Kırklareli Özel İdaresinden ziraat işleri için ayrılan para 8.874 iken 1937 yılında 22.296 lira olarak toplamda 68.439 liraya ulaşmıştır. Bu paralar ile kurulan fidanlıklar da ayrı bir liste ile gösterilmiştir. Pınarhisar, Lüleburgaz, Vize, İnece ve Babaeski'de kurulan meyveli, meyvesiz fidanlıklar ile kavak fidanları sayıları verilmiştir. Buna göre beş yıl içerisinde 71.000 adet meyve fidanı 130.000 meyvesiz fidan ve 196.500 kavak fidanı dikilerek toplamda 397.500 fidana ulaşılmıştır. Ayrıca 5.000 liralık Maro marka kalbur makinesiyle krema ve yağ makineleri satın alınarak köylere dağıtılmıştır. Arıcılığın gelişmesi için de 1.000 liralık arı kovani köylere dağıtılmış köylülere öğretmek için bir memur da tayin edilmiştir (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli. V, 1938: 28-29).

Ziraat işlerine devlet bütçesinden yapılan yardımların başında bağıcılığı geliştirmek için Kırklareli Merkezde bir Amerikan asma fidanlığının tesis edilmesi ve bu fidanlıkta senede 400.000 fidan yetiştirilerek köylülere parasız dağıtılması gelmektedir. Böylece işgaller ve floksera hastalığı nedeniyle tamamen yok olan eski yerli bağların yerine yeniden 16.400 dekar bağ kurulmuş olacaktır.

Beş yıl içerisinde ziraatın ne kadar geliştiğini gösteren bir tablo hazırlanmış ise de kilo fiyatı düşürüldüğü için ekimi çok azalan pancar bu miktarlara dâhil edilmemiştir. Hububat, bakliyat ve sair bitkilerin ekim miktarlarının gösterildiği tabloda 1933 yılında 55.993 hektar hububat ekilmişken bu miktar 1937 yılında 93.816'ya çıkmıştır. Yine 1933 yılında 610 hektar olan bakliyat ekimi 1937 yılında 1.772 olmuş diğer bitkilerde 1933'te 7.029 hektar iken 1937'de 2.177 hektara çıkmıştır. Ekilen hektar miktarı artarken beş yıllık üretim miktarları da artış göstermiş ve 1937 yılında hububat 82.751 ton, bakliyat 1272 ton diğer bitkiler de 3.062 ton olmuştur.

Vilayetin Ağaçlandırma Faaliyeti (Fidanlık Kursu-Tarım Başılar), Pınarhisar'da 1936 yılında fidanlıkta bir kurs açılarak on köylü çocuğu bir yıl boyunca uygulamalı olarak fidancılık, aşıcılık, fenni tavukçuluk, arıcılık ve tavşancılık dersleri verilmiştir. Küçük ziraat memuru olarak yetiştirilen bu çocuklar bilgilerinden faydalanılmak üzere çevre köylere tayin edilmişlerdir.

Kırklareli, Vize, Babaeski ve Lüleburgaz'da şahıslarda ağaçlandırma faaliyetlerine katılmışlar (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli. V, 1938: 33-35) ve Kırklareli'nde 79 dekar koruluk, 331 dekar meyvalık, 141 dekar fidanlık ve 185 dekar Yoncalık alanı ağaçlandırılmışlardır.

Her cins hayvan ıslahına önem verilerek Vize, Polos, İneceyle Kırklareli merkez ve Lüleburgaz'da birer aşım durağı açılmıştır. İslah çalışmalarının yanı sıra hayvan hastalıkları ile mücadele de başlamıştır. Ayrıca halkı teşvik etmek için her yıl hayvan sergileri açılmaktadır. Yıllara göre verilen büyükbaş ve küçükbaş hayvan sayısı beş yıl içinde önemli bir artış göstermiştir. Tabloya göre beş yıl içerisinde büyükbaş hayvan sayısında 17.649, küçükbaş hayvan sayısında da 173.567 bir artış olmuştur. Arica son beş yıl içindeki artma dereceleri de tablo halinde gösterilmektedir (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli. V, 1938: 41).

Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığın yanında tavşancılık ve arıcılıkta yapılmaktadır. Tavşancılığı geliştirmek için ilk olarak Babaeski’de daha sonra beş yerde daha tavşan yetiştirme istasyonları açılmıştır. Tavşanların sayısı kısa zamanda 1.200 adeti bulmuştur. İstasyonlardan meraklı ailelere ücretsiz tavşan dağıtılmıştır. Kırklareli’nin on sekiz köyünde fenni arı istasyonları kurulmuştur. Fenni kovanlar için lüzumlu olan suni petekler bu işle ilgili memurlar tarafından imal edilmekte ve hiçbir kar amacı güdülmeksizin maliyet fiyatına dağıtılmıştır. Bu sistemin sepet kovanlardan daha bereketli olduğu anlaşılmış böylece sepet kovanla yılda 7 kilo bal alınırken fenni kovanlardan 57 kilo bal alınmıştır. Bir yıl içinde fenni kovanların sayısı 1.000 adeti bulmuştur (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli. V, 1938: 36-37).

Son beş yıl içerisindeki ihracat verilerinde artış gözlenmektedir. 1933 yılında 4.706 ton zahire 23 ton bakliyat olmak üzere toplamda 4.729 ton; 1935 yılında 5.825 ton zahire 9 ton bakliyat; 1937 yılında da 5.852 ton zahire 48 ton bakliyat ihraç edilmiştir. Bunların yanı sıra beyaz salamura peynir ve kaşar peynirinin ihracatı da seneden seneye artış göstermiştir (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli. V, 1938: 42-43). 1933 yılında yapılan peynir ihracatı 270.000 kiloyken 1937 yılında 504.000 kiloya çıkmıştır.

Zirai Kredi kooperatiflerinin önemi anlaşıldığından son beş yıl içerisinde çok büyük gelişmeler sağlanmıştır. 1933 yılında 4 olan kooperatif sayısı 1938 yılında 19’a çıkmış ortak sayısı 4.155 sermayesi 161.130 olmuştur. Bölümde yirmi adet fotoğrafa yer verilmiştir. Bunlar Çiftlik Köyü Mektebi, Vize Fidanlık Binası, Lüleburgaz Fidanlık Binası, İnce Kollektif Fidanlığı, Mandra Köyü Fidanlığı, Köylere dağıtılan kalbur makinelerinden birinin fotoğrafı, Fenni Kovanlar, Amerikan Asma Fidanlığı, Pınarhisar Tavuk İstasyonu, Vize Tavuk İstasyonu, Vize Tavşan İstasyonu, Ankara tavşanları, Babaeski deposunda damızlık at aygırları, Babaeski aygır deposunda merkep aygırları, Vize aşım durağı, İnce aşım durağı, Üsküp nahiyesi Kızılcadere damızlık boğası, Pınarhisar peynir imalathanesi, Tatarköy çeşmesi ve Karıştırılan köyüne getirilen su ve çeşmedir.

Dördüncü Bölümde Kırklareli Özel İdaresinden sağlık işleri için ayrılan para senelere göre verilmiştir. Bu miktar 1933 yılı için 17.990 lirayken 1936’da 20.378 liraya çıkmış beş yılda toplam 77. 646 liraya ulaşmıştır. Kırklareli merkezde 50 yataklı bir hastane ile Vize ve Babaeski’de bulunan birer adet dispanserin masrafları da Kırklareli Özel İdaresinden karşılanmıştır. Kırklareli hastanesinde beş yıl içinde ayakta ve yatarak tedavi olan hasta sayıları verilmiştir. Buna göre yatarak tedavi gören hasta sayısı 4.780, ayakta tedavi edilen hasta sayısı da 13.379’dur (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli. V, 1938: 45-46).

Vilayet merkezi ve köylerin sağlık durumunu daha iyi bir hale getirmek için alınan tedbirler sekiz madde halinde açıklanmıştır. İlk dört madde sağlık için en önemli koşullardan biri olan suların iyileştirilmesi ile ilgilidir. Bunun için ilk olarak on altı köyün yolları ve çeşmeleri iyileştirilmiştir. Daha sonra suyu olmayan üç köye artezyen kuyusu açılmış yirmi beş köyün kuyularının etrafına da beton döşeme yapılarak tulumba takılmıştır. Ayrıca on iki köyün kuyularının etrafına da beton yaptırılarak bilezik takılmıştır. Bütün bu işler için 8.179 lira harcanmıştır. Beşinci madde fenni mezbaha inşa edilmesi ile ilgilidir. Kırklareli merkez, Lüleburgaz, Babaeski, Pınarhisar ve Üsküp nahiyelerinde birer fenni mezbaha inşa edilmiştir. Kasaba ve köylerdeki helalara kuyular yaptırılarak zararları en aza indirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca on sekiz köyde umumi hela

yapılmıştır. Alınan tedbirlerin en önemlisi sekizinci madde olan Alman Kinderheim evleri örnek alınarak yapılan zayıf ve kansız okul çocuklarının bedeni ve ruhi rahatsızlıklarını gidermek için köylerde çocuk obaları açmak olmuştur. Buraya kabul edilen çocuklar öğretmen ve doktor kontrolünde bir buçuk ay misafir edilecek ve bu süre zarfında bir buçuk ile beş kilo almaları sağlanacaktır. Sağlık işleri bölümünde Midye yolunda bir çeşme, bir köy artezyeni, köy kuyularının iyileştirilmesi, çocuk obasında çocuklar öğle uykusunda, yemek yerken, banyo yaparken olmak üzere konu ile ilgili altı fotoğraf yer alırken Dereköy nahiyesinde bir mezarlıkla Vize belediyesince tamir ettirilen Vize hamamının fotoğrafları da bölüm sonuna eklenmiştir (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli. V, 1938: 46-50).

Beşinci bölüm köy kalkınmasına ayrılmıştır. İlk olarak göçmen işleri üzerinde durulmuş beş yıl içerisinde Kırklareli'ne gelen 6.488 hanede 25.145 göçmenin merkeze ve köylere yerleştirilmeleri anlatılmıştır. Bu da şehir nüfusunda artışa neden olmuştur. Göçmenlere plan ve keşiflere göre yapılmış birer ev ile nüfus sayılarına göre arazi, birer ziraat hayvanı, pulluk, tohum ve yemeklik buğday verilmiştir.

Köy kalkınmasına önem verilen bu bölümde Cumhuriyet döneminin yenilikleri hakkında bilgi verilmektedir. Cumhuriyet döneminde en önemli işlerinden birinin köylerin idaresini düzene koyan köylerin bayındırlığını ve refahını temin edecek bir köy kanunu çıkarılması olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca köylere köy konakları inşa edilmesine önem verilmiş örnek olarak Hasboğa köy konağı, Koyunbaba köy konağı ve yaptırılmakta olan kaymakam konağının fotoğraflarına yer verilmiştir.

Sık sık eşkıya baskınına uğrayan köylerin Cumhuriyet döneminde çıkarılan kanunlar ve sağlanan asayiş ve emniyetle huzura kavuştukları vurgulanan bölümde sınıf farklılıklarının da kalktığı anlatılarak köylerin köy kanununa göre köy halkı tarafından seçilen ve köylü ile hükümetin itimat ettiği köy muhtarlarına bırakıldığı anlatılmıştır. Cumhuriyet döneminde devletin yaptırdığı demiryolları ve yüzlerce kilometrelik asfalt, binlerce kilometrelik şoselerle il özel idareleri tarafından yaptırılan vilayet yollarının yayınında köy kanununa uygun olarak köylüler tarafından birçok yol ve köprü de yapılmıştır (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli. V, 1938: 54-57).

Cumhuriyetle beraber her yere okullar yapılmaya başlanmış Kırklareli'de Cumhuriyetin ilk on beş yılında 85 modern köy okulu yapılmıştır. Çalışmada Kavaklı, Nadırlı ve Sinanlı köy okullarının fotoğrafları yer almaktadır. Ayrıca Millet Mektepleri ve okuma odalarında okuma yazma kursları açılmıştır.

Köylerin imar ve süslemesine de önem verilmiş yeni yapılmış yolların etrafında sıralanmış kiremitli kireç badanalı evler yapılmıştır. Ayrıca köylere parklar yapılmış, meydanlar açılmış heykeller dikilmiştir (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli. V, 1938: 58-61).

Köylerin Cumhuriyet döneminde hükümetin ziraatı teşvik etmek için aldığı tedbirler sayesinde ekonomik alanda rahatladıklarını görmekteyiz. Bunlardan bazıları traktörlerin bazı vergilerden muaf tutulması, köylülere iyileştirilmiş tohum verilmesi, köylünün ürettiği mahsulü kolaylıkla ve değerinde satmasını sağlamak için yer yer borsaların açılmasıdır. Ayrıca köylüye kredi temin etmek için kredi kooperatifleri kurulmuş ve son beş yıl içerisinde bunların sayısı on dokuzu bulmuştur.

Köylünün sıhhatiyle hiç ilgilenilmediği dönemlerde kolera, veba, tifo, verem, sıtma, frengi gibi salgın hastalıklar köylüyü kasıp kavurmuşken bu dönemde doğum ölümden daha az olmuştur. Çoğu pislikten olan bu hastalıkların önlenmesi için köylerde üstü kapalı helalar yapılmaya başlanmış hela çukurları açılmıştır. Köylünün içeceği suların suyolları ve çeşmeler iyileştirilmiş köy kuyularının etrafı çamurdan kurtarılarak, içilecek su kuyularına tulumbalar taktırılarak sağlıklı hale getirilmiştir. Açılan artezyen kuyuları ile köyler bol ve temiz suya kavuşmuştur (Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli. V, 1938: 61-63).

Sonuç

Cumhuriyetin on beşinci yılında yurt genelinde yapılan yayın çalışmalarının arasında Kırklareli'nin de bulunması vilayet tarihine büyük katkıda bulunmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında vilayet olan Kırklareli'nin gelişmesinin anlatıldığı "Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli V. (1938)" başlıklı çalışma dönemin valisi Hasip Koylan'ın önderliğinde hazırlanmıştır. Bir önsöz ile beş bölümden oluşan çalışmada Cumhuriyetin ilk yıllarında Kırklareli'nin durumu son beş yılda gösterdiği gelişmelerle beraber anlatılmıştır. Çalışmanın en uzun bölümü Ziraat ve veteriner işlerine ayrılmış olan üçüncü bölümdür. Bu da Kırklareli'nin geçim kaynaklarının tarım ve hayvancılık olmasından kaynaklanmaktadır. Beş yıl içinde ilin nüfusu 27.104 artış göstermiştir. İl Özel İdaresinin tahsil ettiği para miktarı da 57.160 liradır. Belediye gelirleri yıllara göre ayrı ayrı incelenmiş en fazla artışın 1937 yılında olduğu görülmüştür. 1938 yılında Kırklareli ve ilçelerinde belediye gelirlerinde büyük düşüşler olduğu tespit edilmiştir. Hatta Demirköy ve Babaeski'de hiç tahsilat yapılmamıştır. Beş yılda belediyelerin toplam tahsilatı 402.103 liradır. Kırklareli belediyesinde en fazla harcama yapılan kalem elektrik tesisatıdır. Bunu sırası ile yol ve kaldırım masrafları, suyolları ve çeşmeler, mezbaha inşaatı, park yapımı, itfaiye aleti alımı, mezarlık ve umumi hela inşaatları takip etmektedir. 1933-1938 yılları arasında Kırklareli merkez belediyesinin geliri 184.934 lira olup harcamaların toplam miktarı ise 121.815 liradır. Lüleburgaz belediyesinin tahsilatı 102.924 lira harcaması 102.102 liradır. Vize belediyesinin tahsilatı da 24.570 lira olup harcaması 18.740 liradır.

Beş yıl içerisinde bayındırlık işlerine harcanan 319.877 lira ile köprü inşaatı ve tamiri, yol yapımı, Atatürk heykelleri ve anıtlar, köy konağı ve konuk odası ve parklar yapılmıştır. Devletin yaptığı inşaatların yanı sıra şahıslar tarafından da okullar, öğretmenevleri, peynir imalathaneleri ve çeşitli mesleklere ait dükkânlar da yaptırılmıştır.

Beş yıl içerisinde 671.337 lira ile en fazla Kültür işlerine para ayrılmıştır. Bu dönemde öğrenci sayısında %85 artış olmuş 64 okul yaptırılmıştır.

Beş yıl içerisinde meyve fidanı, meyvesiz fidan ve kavak ekilerek fidan sayısı 397.500 olmuştur. Bağcılığı yeniden canlandırmak için 16.400 dekar bağ kurulmuş hububat ekimi de 93.816 hektarı bulmuştur.

Küçükbaş ve büyükbaş hayvancılığın yanı sıra tavşancılık ve arıcılık özendirilerek büyük ilerleme kaydedilmiştir. Beyaz peynir ve kaşar peynir ihracatı artış göstererek

504.000 kiloya ulaşmıştır. Ziraî Kredi Kooperatiflerinin sayısı 4'ten 19'a çıkmış sermayesi de 161.130 lira olmuştur.

Sağlık işleri için İl Özel İdaresinden 77.646 lira ayrılmıştır. Bununla merkezde 50 yataklı bir hastane ile Vize ve Babaeski'de birer adet dispanser yapılmıştır.

1933-1938 yıllarına ait verilerden hazırlanan bu çalışmaya göre Kırklareli'nde en fazla kültür işlerine para harcandığı görülmektedir. Bunu 319.877 lira ile bayındırlık işleri, 77.646 lira ile de sağlık işlerine yapılan harcamalar takip etmektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarına ait Kırklareli ile ilgili kaynakların azlığı ve resmi kurumların arşivlerinin olmaması düşünüldüğünde bu çalışmanın önemi daha da artmaktadır.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA)

BCA, sayı:1018-427, s. 1-8 (29.03.1939).

BCA, 30-18-1-2, Kutu 93-Gömlek 108-Sıra 14 (19.02.1940).

BCA,30-18-1-2, Kutu 99-Gömlek 76-Sıra 10 (15.08.1942), Kararname: T.C. Başvekalet Kararlar Dairesi Müdürlüğü Karar sayısı: 18618.

BCA, 30-18-1-2, Kutu 105-Gömlek 29-Sıra 18 (15.05.1944).

BCA, 30-18-1-2, Kutu 109-Gömlek 55-Sıra 13 (11.09.1945).

BCA, 30-18-1-2, Kutu 131-Gömlek 3-Sıra 10 (29.01.1953).

BCA, 29.03.1939 sayı:1018-427, s. 1-8.

Basılı Kaynaklar

Ahmet Hamdi. (1925). Türkiye'nin Sıhhi ve İçtimai Coğrafiyesi Kırkkilise "Kırklareli" Vilayeti. İstanbul: Kâğıtçılık ve Matbaacılık A.Ş.

Batı Yolu Dergisi, Nisan 1935, Sayı, 1.

DURSUNKAYA. Ali Rıza. (1948). Kırklareli Vilayetini Tarih, Coğrafya, Kültür ve Eski Eserleri Yönünden Tetkik, Kırklareli: Yeşilyurt Basımevi.

DURSUNKAYA. Ali Rıza. (1937. 4 Ocak. Pazartesi). "Bayan Sabahat Konferansı", Trakya'da Yeşilyurt: No: 658.

DURSUNKAYA. Ali Rıza. (1938. 4 Temmuz. Pazartesi). "Halkevimize Başlanıyor". Trakya'da Yeşilyurt: No: 749.

SEZEN. T. (2006). Osmanlı Yer Adları (Alfabetik Sırayla). Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları.

Cumhuriyetin 15 inci Yılında Aydın. (1938). Aydın: C.H.P. Basımevi.

Cumhuriyetin 15 inci Yılında Bolu. (1938). Bolu: Devlet Basımevi.

Cumhuriyetin 15 inci Yılında Çorum. (1938). Çorum: Çorum Valiliği Yayınları.

Cumhuriyetin 15 inci Yılında İçel. (1938). İçel: Ata Çelebi Basımevi.

Cumhuriyetin 15 inci Yılında Kırklareli V. (1938). İstanbul: Yeniyl Matbaası.

Cumhuriyetin 15 inci Yılında Manisa. (1938). Manisa: Manisa Valiliği Yayınları.

Cumhuriyetin 15 inci Yılında Muğla. Muğla: Marifet Basımevi.

GÜMÜŞÇÜ, O. (1999). "Milli Mücadele Dönemi Türkiye Coğrafyası için Bilinmeyen Bir Kaynak". Atatürk Araştırma Merkezi, TC Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, C. XV. S. 48, 939-968.

KARATAŞ, M. (2014). "Türkiye Cumhuriyet'inin On Beşinci Yıldönümü Anısına Yapılan Yayın Faaliyetleri". Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, S. 54 (1), 81-104.

"Kırklareli Vilayeti", Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi (1925–1926). (1926). İstanbul: İstanbul Matbaa-i Amire.

"Kırklareli Vilayeti", Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi (1926–1927). (1927). İstanbul: Matbuat Müdüriyeti-i Umumiyesi Neşriyatından: 2. İstanbul: Matbuat Müdüriyeti Umumiyesi Yayını.

"Kırklareli Vilayeti", Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi (1927–1928). (1928). Matbuat-ı Müdüriyeti-i Umumiyesi Neşriyatından:3. İstanbul: Ahmet İhsan ve Şürekâsı Matbaası.